

donà lo sant Spirit», «hom ni dona, per *rud* o neci que sia, no pot ésser salvat sens saviesa divinal. --- ¿Què faré yo, que só *rud* e no he sciència?», StVicentF (*Serm* I, 133.23; II, 222.2). «Pensa *rude* e grossa», *Decam* v, § 1, 289 19 (trad. rozza) Ja registrat com a català per Busa-N. (1507); «*ruda*, cosa, de ingeni: tardus, hebes».

Rudement adv. ja en el *Curial*: «aquest --- derrer libre, --- per ço com en aquest haurà algunes transformacions e poètiques ficcions, scrites no en la manera que --- se pertany, mas axí, *rudament* e grossera, com yo ho hauré sabut fer» (*NCI* III, 13.12); «anem a enfonçar-nos, diuen, en una altra Edat Mitjana --- la nostra civiltzació --- la seva escorça s'ha fet tan dura i estreny tan *rudement* els seus conductes vitals que les seves fulles són cada vegada més pàlides», Coromines (1934, O C, 1238 33).

DERIV: En *rudes* mall. (*DAG*; PdAPenya) *Rudal* [fi S. XIV, Boeci]: «si és hun laurador grosser e *rudal*, e fa oració, --- e trobe y tanta de sabor que no se'n pot fartar, açò és sapiència!», StVicentF (*Serm*. I, 149 8), i Ss. xv i xvi a Mall. (*DAG*). *Rudesa* [c 1475, Miquel Stela, 76]: «Si ma *rudesa* avança / la opinió que teniu de mi fetat»; «perquè la *rudesa* de lurs grossos-enginys compregueren, Déu dever ésser eternal digueren», Frc. Alegre (*DAG*), «*rudesa*: tarditas, hebetudo», Busa-N.; també es digué *ruditat* [c. 1405, AntCanals]; «no havent sguart a la *ruditat* de la ordinació e diferència de sentències ---», JoMartorell (*Ag* I, 5)

Rudiment, pres del ll. *rudimentum* 'aprenentatge', Eiximenis (*Dotzèn*, *DAG*); *rudimentari* [1868, *SLitCosta*] «tota la caterva de perols, paelles, cassoles, ansats d'aram, semblen éssers d'una vida *rudimentària*, que en les hores augustes dels planys i dels platxeris, rumien i penen i s'alegren i s'abalteixen amb l'escalfor benigna de la llar», «l'Estat és un fet primari, en el sentit que des dels primers temps històrics existeixen formes més o menys *rudimentàries* d'Estat», Coromines (*Silèni* IV, p. 66; *La Sobirana de les P. Polítiques*, O. C., 1426a9), «senzill; de poca complicació», Fontserè (*CiFiNat*, p 134). *Rudimental Rudimentista* [1868, *SLitCosta*]

Erudit [1344, *Ordin Palatines*], antigament s'usà en femení com *erudida*. «ella famosa / e poderosa, / en lo moral / e natural / molt *erudida*, / havent oida / la nomenada / --- / del meu --- saber / --- a veure'm veng / ---», JRoig (*Spill*, 15173), part del ll. *erudire* 'llevar la rudesà', 'desbastar', 'ensenyar', verb que a penes s'ha usat en cat. en formes flexives; *erudició* [*DTo*. 1647], *eruditejar*.

Ruec, V. *rosegar* *Ruejar*, V. *ruga* *Ruel*, V. *bruel* (BRAOLAR) *Ruellar*, *llat*, V. *rovellat* (o de *roellat* 'ornat de rosetes?') *Ruent*, V. *roent* *Ruer*, V. *ruga* *Ruera*, V. *riuga* i *corrua* *Ruf(ar)*, V. *arrufar* i *rufià* *Rufaca*, -cada, *rufada*, *rufaga*, *rufagada*, V. *ràfega*, *rufià* i *arrufar* *Rufagó*, no deu ser més que un malentès de *rufagós* *Rufagós*, V. *ràfega* *Rufaldar*, V. *falda*, III, 858b56 *Rufalós*, confusió personal entre *rufolós* i *rufagós* *Rufaquerar*, V. *ràfega* *Rufar*, V.

rufià *Rufarda* sembla ser alteració d'*arrufada* o *arrufalda* (*arrufaldar*) potser amb contaminació de *ruarda* *Rufei*, V! *rufià* *Rufegar*, *rufera*, V. *rufagada* (RÀFEGA) + *Rufestic* 'el bord de la vinya' (el cep americà) Llançà 1958, metàtesi de *feréstec* 'salvatge' amb influència de (*ar*)*rufar* i família *Rufi*, V. *rufià* *Rufia*, V. *rufià*

RUFIA, mot comú a totes les llengües romàniques d'Occident, molt antic a Itàlia i Terres d'Oc, i potser nascut en aquell país; d'origen incert: potser provinent del ll. RUFUS 'roig de pèl, roig de mal pèl', sigui per la prevenció que hi ha vulgarment contra la gent d'aquest color, e pel costum de les meretrius romanes d'adornar-se amb perruques rosses. i és probable que se sumessin els efectes dels dos causants; un *RUFÜLANUS (que hauria donat *ruffiano* italià), derivat de RUFÜLA 'rosseta, rossona' i després 'meretriu', és possible, encara que doblement hipotètic. □ 1ª doc: fi S. XIV

«--- Fengint ésser prenyadas --- vídues, a despesas dels púbills, puxen pus laugerament --- luxúria menar; e solament, doncs, adobadors e metges e *ruffians* e furgadors qui ls plàcian, cascun jorn aquests tals las fan no solament costosas, mas deguastadores», *Corbatxo* (BDLC XVII, 43.7). «Les fembres peccadores, que públicament péquien, si volen tornar, no basta que diguen: —De aquí avant no vull peccar, ans és mester que tota la gent sàpien que us sou convertida; com? Jaquint l'àbit e lo *rufià*, e públicament fer bones obres a lahor de Déu»; «quan tu pecques, vas-te'n ab set *ruffians* del bordell d'infern!», «trobà la casa plena de alcavots, de *ruffians* e de logrers», StVicentF (*Sermos* II, 153 30; i cita de Schib)

«Lo Rey isqué de la ciutat ab gran professó, ab tots los stats, e ab tot lo Clero --- Aprés d'elles venien totes les dones de la terça regla --- Aprés venien tots los oficials reals del regne --- Aprés venien totes les dones públiques e les que vivien 'enamorades', e ab tots los *ruffians* que anaven ab elles: e cascuna portava en lo cap una garlanda de flors o de murta, perquè fossen conegudes ---», JoMartorell (*Ag* I, 122.23). Curios passatge, al·lusiu a una prostitució oficialment organitzada i més que tolerada reconeguda: però no oblidem que Martorell és un teló de doble fons, amb una fina i acerada llengua, de tard en tard amb un poc de tenuíssim vernís caricatural («tongue in cheek») com digué una vegada el Prof. Hutchings, a propòsit de la batalla de l'heroi amb l'alà, per sota de la seva emfàtica pompa imperial, indumentària i cavalleresca: *ruffians* i tot! En un mot: més ariostesc i cervantí, que germà de Tasso o de Boccacio

Altres vegades, però, té el sentit de 'pinxo (qui sap si professional d'alcavoteria o no), baranda, mata-se-tanta' El savi filòsof s'està preparant la seva minestra, modestament, vora una llar, amb uns talls de carn a la brasa. «posà a rostir un tros de carn, e veng un *rofià* ab un conill e dix al Philòsof que apartàs la sua carn, com ell volia primer rostir lo seu conill --- —Amic —dix lo Philòsof, no saps tu ---? —No cur de axò,